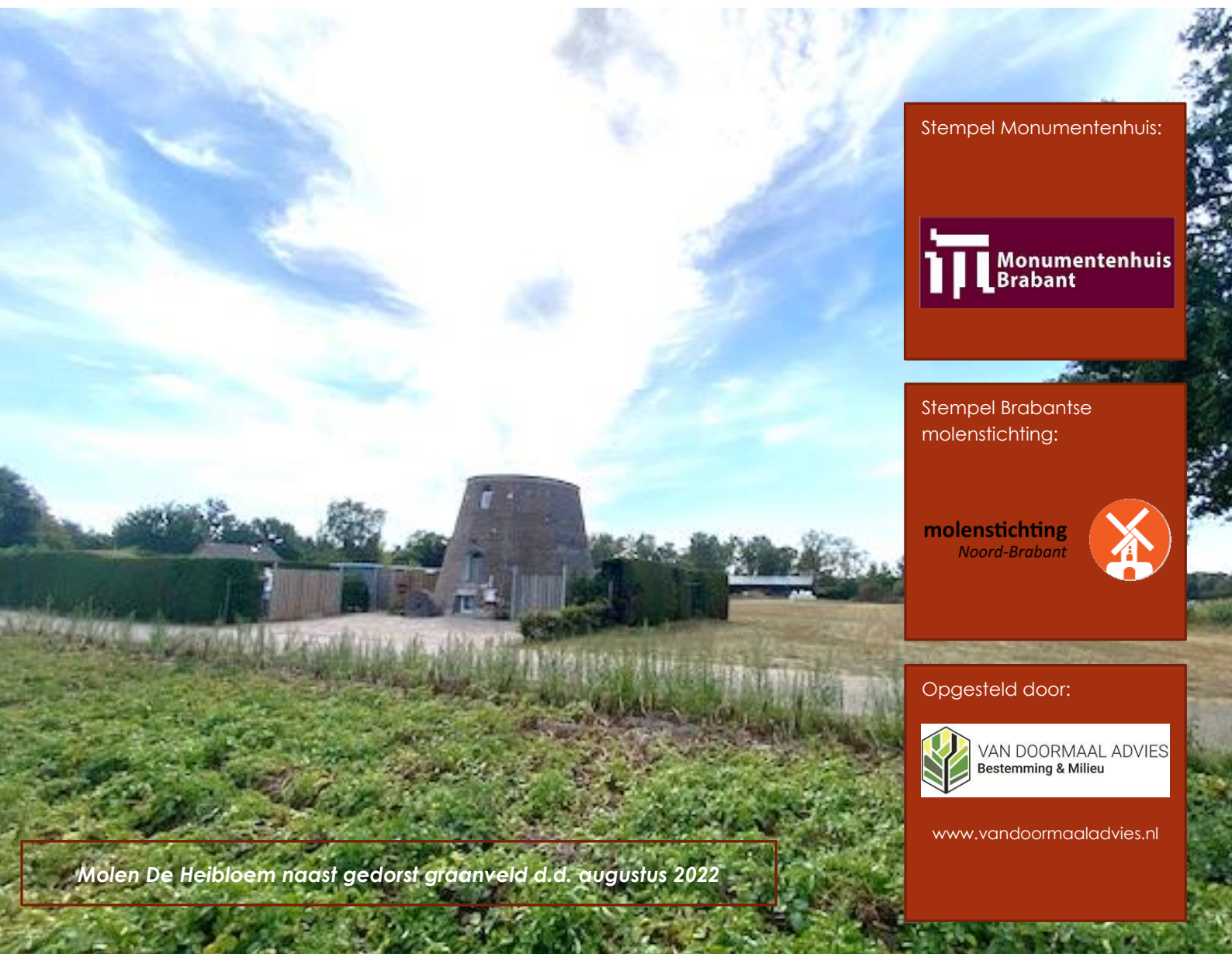

RAPPORTAGE REDENGEVENDE OMSCHRIJVING EN CULTUURHISTORISCHE
BEELDKWALITEIT

DE HEIBLOEM 1 DIESSEN

DATUM: 15-12-2022

Stempel Monumentenhuis:

Stempel Brabantse
molenstichting:

molenstichting
Noord-Brabant

Opgesteld door:

www.vandoormaaladvies.nl

Molen De Heibloem naast gedorst graanveld d.d. augustus 2022

historische situatie De Heibloem

De Heibloem jaren '90

INHOUD

Rapportage redengevende omschrijving en cultuurhistorische beeldkwaliteit.....	1
De Heibloem 1 Diessen	1
inleiding	4
redegevende omschrijving monumentenlijst	5
molenstenen	6
conische molenromp.....	7
koppenverband	8
vensters en ingangen rondboogvormig	9
bakstenen trapje	10
houten deur	11
vensters tweede bouwlaag	12
rondboogvensters derde bouwlaag	13
verschijningsvorm	14
grondzeiler en landschappelijke inrichting	15
bijlage 1 Beschrijving monumentenlijst gemeente hilvarenbeek	16

Aan de Heibloem 1 te Diessen staat de molenromp, hierna molen, van de voormalige korenmolen "De Heibloem" uit 1827¹. Momenteel is de molen in gebruik als recreatiewoning. De molen is cultuurhistorisch waardevol als oudst bewaard gebleven bedrijfsgebouw in Diessen. Daarbij betreft het een type stenen grondzeiler, die door het type en de uitzonderlijke ouderdom zeldzaamheidswaarde heeft. Volgens een ingegraven molensteen zou er graan en mout gemalen zijn, voor de lokale bierproductie.

De molen staat op de Monumentenlijst van de gemeente Hilvarenbeek, staat in het huidige bestemmingsplan Buitengebied beschreven als cultuurhistorisch waardevol met een sloopverbod en staat eveneens op de provinciale cultuurhistorisch kaart.

Deze rapportage dient als bijlage om de beeldkwaliteit van de molen gerelateerd aan de redengevende omschrijving vast te leggen in de bestemmingsplanprocedure om de molen te bestemmen voor burgerwonen.

¹ het bakstenen gebouw is al sinds de jaren vijftig slechts een deel van de oorspronkelijke molenromp. Bij de onttakeling of kort daarna is de bovenste drie meter van het metselwerk verwijderd.

*Monumentenlijst gemeente Hilvarenbeek***Romp van een voormalige korenmolen uit 1827, thans recreatiewoning***Situering, typering en bouwgeschiedenis*

De voormalige korenmolen "De Heibloem", thans recreatiewoning, bevindt zich in het buitengebied tussen de kernen Diessen en Baarschot, en is gesitueerd aan de zuidzijde van de weg De Heibloem even ten westen van de Tongerloseweg (de noord-zuid verbinding tussen beide dorpskernen). Het rechthoekige perceel is met berken en Italiaanse populieren omzoomd. Aan de straatzijde ligt een molensteen.

De molen heeft een bijzondere bouwgeschiedenis, in die zin dat hij gebouwd is als een acht-kantige molen. Op de gemetselde stiepen zijn nog vijf van de oorspronkelijke acht verticale gebinten aanwezig. Tijdens of vlak na de bouw heeft men er een stenen romp omheen gebouwd. In 1870 is in ieder geval reeds sprake van een stenen molen. Deze voormalige grondzeiler is vermoedelijk in 1827 gebouwd en in 1880 verbouwd. In 1953 werd de molen onttakeld: de kap en de wieken werden verwijderd, de romp werd gedeeltelijk ontmanteld en kreeg een plat dak en werd als woning ingericht.

Beschrijving van het exterieur

Conische molenromp van drie bouwlagen op cirkelvormig grondplan met plat dak. De bakstenen gevels zijn in koppenverband gemetseld. De vensters en de ingangen zijn korf- of rondboogvormig afgesloten. De ingang in de tweede bouwlaag (oostzijde) is bereikbaar via een vernieuwd bakstenen trapje. De korbboogvormig afgesloten houten deur is niet oorspronkelijk. Rechts hiervan bevindt zich de ingang van de begane grond; het maaiveld ligt thans hoger dan in de 19de eeuw. De vensters in de tweede bouwlaag (één aan de noord-, en één aan de zuidzijde) zijn voorzien van niet oorspronkelijke stolpramen en korbboogvormige bovenlichten die bezet zijn met transparant glas-in-lood. De derde bouwlaag heeft aan de noord-, oost- en zuidzijde elk één rondboogvenster, waarin draairamen en rondboogvormige bovenlichten die bezet zijn met transparant glas-in-lood.

Redengeving

De romp van de voormalige korenmolen "De Heibloem" uit 1827 is als oudst bewaard gebleven bedrijfsgebouw in Diessen van cultuurhistorische waarde; het is een molen van het type stenen grondzeiler, die, verbonden met een bijzondere ouderdom, zeldzaamheidswaarde heeft. Tevens is het object van belang vanwege de oorspronkelijke bestemming, welke betekenis heeft voor de plaatselijke geschiedenis van het ambacht en de economische ontwikkeling. Voorts is het object vanwege zijn verschijningsvorm van bijzondere betekenis voor het aanzien van de gemeente.

MOLENSTENEN

In de redengevende omschrijving van de monumentenlijst van de gemeente Hilvarenbeek is aangegeven dat aan de straatzijde de oorspronkelijke molensteen nog is gelegen. Heden ten dagen, anno 2022, is de molensteen nog steeds aanwezig maar rechtop gezet bij de entree aan de wegzijde. Tevens is er een tweede molensteen aanwezig, welke bij het trapje aanwezig is.

CONISCHE MOLENROMP

In de redengevende omschrijving van de monumentenlijst van de gemeente Hilvarenbeek is aangegeven dat er sprake is van een typerende conische molenromp van drie bouwlagen op een cirkelvormig grondplan.

Dit is tot op heden nog steeds het geval en dient beschermt te worden. Hieronder zijn foto's opgenomen waarop de conische vorm met 3 bouwlagen zichtbaar is. Tevens is in het bestemmingsplan een conisch bouwvlak opgenomen ter bescherming van de vorm.

KOPPENVERBAND

In de redengevende omschrijving van de monumentenlijst van de gemeente Hilvarenbeek is aangegeven dat er sprake is van een "koppenverband" in het metselwerk. Hieronder is een foto weergegeven van het verband anno 2022. De beschrijving als zijnde "koppenverband" kan aangevuld worden met eveneens een "kruisverband", dit om de typisch conische vorm te krijgen. Naast enkel koppen is ook gekozen voor het invoegen van strekken. Het koppen- en kruisverband is beschermingswaardig voor de gehele molenromp.

VENSTERS EN INGANGEN RONDBOOGVORMIG

In de redengevende omschrijving van de monumentenlijst van de gemeente Hilvarenbeek is aangegeven dat de vensters en ingangen korf- of rondboogvormig zijn afgesloten, hieronder is dit met foto's weergegeven. De vormen zijn beschermingswaardig.

BAKSTENEN TRAPJE

In de redengevende omschrijving van de monumentenlijst van de gemeente Hilvarenbeek is aangegeven dat er sprake is van een vernieuwd stenen trapje, hieronder weergegeven op de foto genomen in 2022².

² Op advies van de Brabantse molenstichting is het meer passend in het tijdsbeeld om de trap soberder uit te voeren. Dit zou kunnen geschieden middels een rollaag van baksteen als trede in plaats van de grindtegel en de leuningen weg te laten.

HOUTEN DEUR

In de redengevende omschrijving van de monumentenlijst van de gemeente Hilvarenbeek is aangegeven dat er sprake is van een houten deur. Deze is anno 2022 nog steeds aanwezig, zie onderstaande foto's.

VENSTERS TWEEDE BOUWLAAG

In de redengevende omschrijving van de monumentenlijst van de gemeente Hilvarenbeek is aangegeven dat er in de tweede bouwlaag voorzien is van niet oorspronkelijke stolpramen en korfboogvormige bovenlichten, zoals weergegeven op onderstaande foto's. Mogelijk zijn de huidige ramen en bovenlichten van de jaren '50 van de vorige eeuw. Initiatiefnemer is reeds nog aan het onderzoeken welke ramen en bovenlichten meer het tijdsbeeld van de molen weerspiegelen en is voornemens dit te verbeteren.

RONDBOOGVENSTERS DERDE BOUWLAAG

In de redengevende omschrijving van de monumentenlijst van de gemeente Hilvarenbeek is aangegeven dat er op de derde bouwlaag aan de noord- oost en zuidzijde elke één rondboogvenster aanwezig is met draairamen en rondboogvormige bovenlichten bezet met transparant glas-in-lood. Dit is anno 2022 nog steeds het geval, zie onderstaande foto³.

³ De glas in lood ramen zijn niet historisch of waardevol om te behouden. Het advies van de Brabantse Molenstichting is om beter in het tijdsbeeld passende ramen te zetten.

In de redengevende omschrijving van de monumentenlijst van de gemeente Hilvarenbeek is aangegeven dat de algehele verschijningsvorm van de molen van bijzondere betekenis is voor het aanzien van de gemeente.

Alle elementen van het object, zoals reeds beschreven in deze rapportage, dragen bij aan het behoud van deze algehele verschijningsvorm. Door het toevoegen van de rapportage aan het bestemmingsplan als beeldkwaliteitsplan blijft de algehele verschijningsvorm behouden.

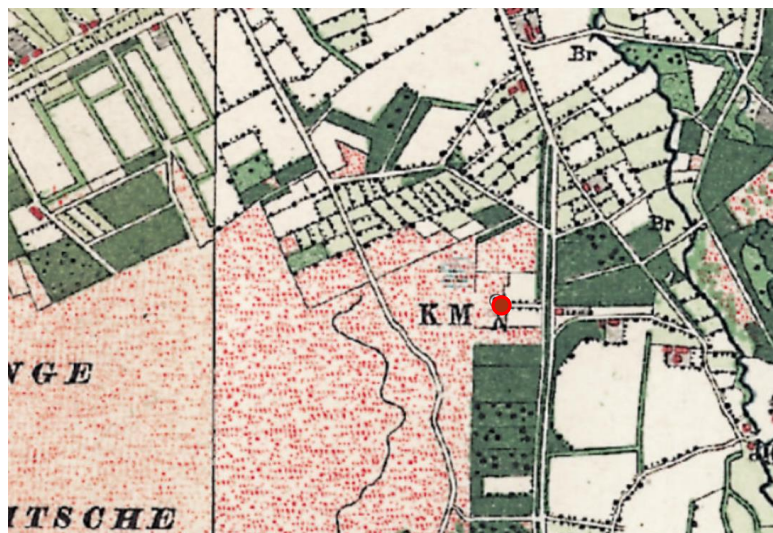
GRONDZEILER EN LANDSCHAPPELIJKE INRICHTING

De molen is cultuurhistorisch waardevol als oudst bewaard gebleven bedrijfsgebouw in Diessen. Daarbij betreft het een type stenen grondzeiler, die door het type en de uitzonderlijke ouderdom zeldzaamheidswaarde heeft.

Bij een grondzeiler draait het gevlucht onmiddellijk boven het maaiveld. Er is geen sprake van een verhoging van de molen door middel van een berg of galerij, zoals dat bij de meeste andere stenen molens in Noord-Brabant het geval is. De grondzeilers zijn altijd betrekkelijk zeldzaam geweest. Wanneer ergens een grondzeiler wordt aangetroffen duidt dit er in ieder geval op dat er ten tijde van de bouw (1827) geen windbelemmering was. De wijde omgeving van zo'n molen moet dus vrij zijn geweest van zowel bebouwing als beplanting.

Op de kaarten medio 1900 is zichtbaar dat ten noorden en westen van de molen sprake was van enkel heidegrond, in lijn met het type grondzeiler.

Kaart <1900 met aanduiding "KM" (korenmolens?)

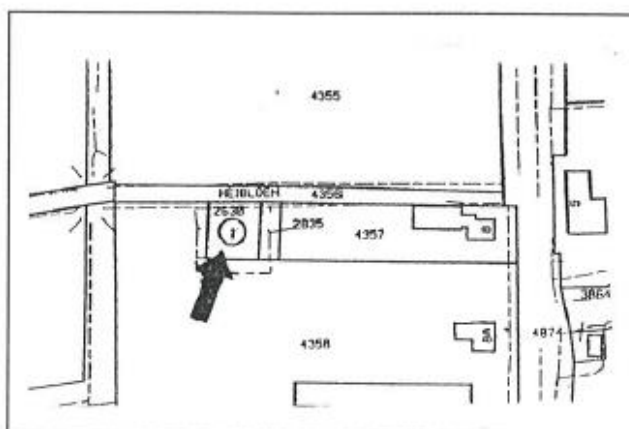

Initiatiefnemer heeft er voor gekozen om in lijn met de historische situatie de noordzijde van de molen vrij te houden van beplanting. De voorheen aanwezige coniferen haag is verwijderd en dient verwijderd te blijven. Tevens is dit een significante verbetering van de "belevingswaarde" van de molen, gezien deze nu goed zichtbaar is van de doorgaande weg.

Voorzijde (noordkant) van molen vrij van beplanting, duidelijk zicht op de molen vanaf straatzijde

De Heibloem 1

Behoort bij besluit van de
Raad der gemeente
Hilvarenbeek d.d. 11-06-98
Mij bekend,
De Secretaris,

Romp van een voormalige korenmolen uit 1827, thans recreatiewoning

Situering, typering en bouwgeschiedenis

De voormalige korenmolen "De Heibloem", thans recreatiewoning, bevindt zich in het buitengebied tussen de kernen Diessen en Baarschot, en is gesitueerd aan de zuidzijde van de weg De Heibloem even ten westen van de Tongerloseweg (de noord-zuid verbinding tussen beide dorpskernen). Het rechthoekige perceel is met berken en Italiaanse populieren omzoomd. Aan de straatzijde ligt een molensteen.

De molen heeft een bijzondere bouwgeschiedenis, in die zin dat hij gebouwd is als een acht-kantige molen. Op de gemetselde stiepen zijn nog vijf van de oorspronkelijke acht verticale gebinten aanwezig. Tijdens of vlak na de bouw heeft men er een stenen romp omheen gebouwd. In 1870 is in ieder geval reeds sprake van een stenen molen. Deze voormalige grondzeiler is vermoedelijk in 1827 gebouwd en in 1880 verbouwd. In 1953 werd de molen onttakeld: de kap en de wieken werden verwijderd, de romp werd gedeeltelijk ontmanteld en kreeg een plat dak en werd als woning ingericht.

Beschrijving van het exterieur

Conische molenromp van drie bouwlagen op cirkelvormig grondplan met plat dak. De bakstenen gevels zijn in koppenverband gemetseld. De vensters en de ingangen zijn korf- of rondboogvormig afgesloten. De ingang in de tweede bouwlaag (oostzijde) is bereikbaar via een vernieuwd bakstenen trapje. De korfboogvormig afgesloten houten deur is niet oorspronkelijk. Rechts hiervan bevindt zich de ingang van de begane grond; het maaiveld ligt thans hoger dan in de 19de eeuw. De vensters in de tweede bouwlaag (één aan de noord-, en één aan de zuidzijde) zijn voorzien van niet oorspronkelijke stolpramen en korfboogvormige bovenlichten die bezet zijn met transparant glas-in-lood. De derde bouwlaag heeft aan de noord-, oost- en zuidzijde elk één rondboogvenster, waarin draairamen en rondboogvormige bovenlichten die bezet zijn met transparant glas-in-lood.

Redengeving

De romp van de voormalige korenmolen "De Heibloem" uit 1827 is als oudst bewaard gebleven bedrijfsgebouw in Diessen van cultuurhistorische waarde; het is een molen van het type stenen grondzeiler, die, verbonden met een bijzondere ouderdom, zeldzaamheidswaarde heeft. Tevens is het object van belang vanwege de oorspronkelijke bestemming, welke betekenis heeft voor de plaatselijke geschiedenis van het ambacht en de economische ontwikkeling. Voorts is het object vanwege zijn verschijningsvorm van bijzondere betekenis voor het aanzien van de gemeente.

Kadastrale gegevens en tenaamstelling

Kadastrale aanduiding: Diessen, sectie C, nummer 2630

Soort recht : Eigendom
Gerechtigde : Theodora van den Doel
Adres : Convivastraat 1a
Postcode : 2522 XD
Woonplaats : 's-Gravenhage
Datum opname : 30 september 1996